

Segre, 11.10.2010

JOAN TRIADÚ : UN REFERENT SÒLID

Josep Vallverdú

Ha desaparegut una personalitat robusta de les lletres i de l'esperit. Joan Triadú era una sòlida roca en la nostra geografia cultural catalana. De segur que se'n parlarà ara amb motiu de la seva mort. Havia fet una tasca enorme tant en el camp de la cultura literària, com en el de l'educació. Crític literari, lector inflexible amatent a tots els corrents, planejà la seva vida entorn dels ineludibles eixos que li marcaren els temps que li tocà de viure.

Als disset anys, a mitjana guerra civil, s'incorpora com a mestre elemental a Granollers, i en acabar-se les hostilitats torna a Barcelona, on decideix ingressar a la Facultat de Lletres i s'hi llicencia en Filologia Clàssica. Els anys són difícils per a la cultura catalana, reprimida, i Triadú es proposa de propagar-la i enfortir-la. La malaltia pulmonar que el porta uns anys a Cantonigròs li permet llegir i escriure obra de creació i, a la llarga, fundarà en aquell racó muntanyenc els premis de Cantonigròs que duraran molts anys. A Barcelona crea, amb uns amics -Perucho, Tarradell, Verrié, Palau i Fabre-, la revista clandestina "Ariel", de crítica i divulgació literària, una joia en aquells temps de prohibició i persecució. Passà dos anys a Liverpool com a lector a la Universitat, i establí lligams amb Trueta i Batista i Roca.

En tornar es proposa també crear mestres de català, perquè intueix que malgrat la repressió la llengua sobreviurà i es necessitarà personal docent. És així que entrarà a la Delegació d'Omnium Cultural i activarà la DEC, Delegació d'Ensenyament de Català. Paral·lelament esdevé un puntal del Centre multidisciplinari CSIC, i està amatent a les iniciatives que sorgeixen arreu de Catalunya. Per exemple, seguí de prop les activitats del Sicoris Club a primeries dels seixantes, i hi donà, en una conferència, la primera notícia sobre Màrius Torres, poeta ignorat encara a Lleida. Les

fornades de mestres de la nostra llengua actuaven ja arreu del país, i exercien en parròquies, centres de barri, excursionistes. Triadú impulsa una xarxa prou consistent d'ensenyants de la llengua. No era només un resistent cultural sinó algú que treballava positivament. La llengua seria la base primera per a la creació, poc després, d'escoles catalanes, de moment privades, a Barcelona, Igualada, Sabadell, Lleida. Ell personalment fundarà a Barcelona l'Escola Tau, que dirigirà sempre. Amb la vinguda de la democràcia arribarent també els merescuts reconeixements, Premi d'Honor Jaume I, Creu de Sant Jordi, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Medalla d'Or de la Generalitat.

Com a crític literari excel·lí per l'equanimitat, el bon criteri, i el refús de les ideologies i els apriorismes. Fou el primer a parlar de Mercè Rodoreda i de Pere Calders. Estigué interessat en tot el que es feia a Ponent, i coneixia els principals representants de la creació nostrada.

Escriví deu volums sia d'antologies de poesia o de poetes concrets, una del conte català, reculls de lectures crítiques; les més antigues d'aquestes obres han resistit el pas dels anys; traduï de l'anglès els *Sonets* de Shakespeare, i les *Olímpiques* i les *Odes* de Píndar del grec, i publicà centenars d'articles de crítica literària, ineludibles per als estudiosos de demà. Darrerament dos volums, un de memòries i un altre sobre la força creativa del nostre segle XX foren premiades i celebrades. Les seves col·laboracions a la premsa han estat constants, recollides en volum moltes d'elles; el diari "Avui" li publica un article el dia mateix de la seva mort.

Pedagog per damunt de tot, féu pedagogia a les aules, en la formació de mestres, en la tasca crítica, en l'exemple ciutadà, personal, en la seva irreductible posició civil de català essencial.